

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

**Kan jag skylla på föräldrarna? En kvantitativ studie om
kopplingen mellan anknytning, moral och brottslighet.**

Can I blame my parents? A quantitative study of the connection
between attachment, morals and crime.

Författare: Matilda Aldestam Ask & Sara Brommund

Kandidatuppsats HT 23

Handledare: Mats Dahl
Examinator: Magnus Lindén

Abstract

The current study is a quantitative survey based on attachment theory and age-graded theory of informal social control with the purpose of investigating the connection between attachment, morality and crime. The study has tested three hypotheses; Low morality and general insecure attachment together predicts an intense criminal career more than insecure attachment alone. An insecure attachment to a parent and/or partner together with low morality predicts criminality more than insecure attachment to friends together with low morality. People with insecure attachment have a lower moral than people with a secure attachment. The data collection consisted of two samples; non-convicts and convicts, who answered questions regarding their attachment, criminal career and morality. In total 54 people participated in the study. The data was analyzed with correlations and regressions and the results showed no significant connection between general insecure attachment combined with low morality as an explanation for an intense criminal career. The results showed a significant positive connection between mother-related attachment anxiety combined with low morality and an intense criminal career. The correlations showed negative relationships between general attachment and morality, and a negative connection between mother-related attachment anxiety and morality. The results from the current study are somewhat in agreement with previous research and theory.

Keywords: Attachment theory, Age-Graded Theory of Crime, Morality, Criminal career

Sammanfattning

Den aktuella studien är en kvantitativ enkätstudie grundad i Anknytningsteori och "Age-graded theory of informal social control" som ämnade att undersöka kopplingen mellan anknytning, moral samt kriminalitet. Studien testade de tre följande hypoteserna; Låg moral och generell otrygg anknytning predicerar tillsammans en intensiv kriminell karriär i högre utsträckning än endast generell otrygg anknytning. En otrygg anknytning till föräldrar och/eller partner tillsammans med låg moral predicerar kriminalitet i högre utsträckning än otrygg anknytning till vänner tillsammans med låg moral. Individer med otrygg anknytning har en lägre moral än individer med trygg anknytning. Datasamlingen genomfördes med två urvalsgrupper; "icke-dömda individer" och "dömda-individer" som besvarade frågor om anknytning, kriminell karriär och moral. Totalt deltog 54 personer i studien. Datan analyserades med korrelationer och regressioner och resultaten visade inte några signifikant samband mellan generell otrygg anknytning tillsammans med moral som förklaring till en mer intensiv kriminell karriär. Resultaten visade ett positivt signifikant samband mellan moders-relaterad anknytningsångest tillsammans med låg moral och intensiva kriminella karriärer. Korrelationsanalysen visade att det fanns negativa signifikanta samband mellan generell anknytning och moral samt negativa signifikanta samband mellan anknytning till modersfigur och moral. Resultaten i studien stämde delvis överens med tidigare forskning och teori.

Nyckelord: Anknytningsteorin, Age-Graded Theory of Crime, Moral, Kriminell karriär,

Tack!

Vi vill tacka för engagemanget från organisationerna och deltagarna som hjälpt oss spridit vår enkät och deltagit i vår studie. Vi vill även tacka vår handledare Mats Dahl som hjälpt oss och väglett oss genom detta arbete.

Kan jag skylla på föräldrarna? En kvantitativ studie om kopplingen mellan anknytning, moral och brottslighet.

Utvecklingen av anknytningsteorin påbörjades av John Bowlby då han fick i uppdrag att genomföra en studie om föräldralösa barn efter andra världskriget (Bowlby, 1951).

Bowlby beskrev anknytningsrelationer som speciella och känslomässiga band som kännetecknas av att personen söker trygghet, tröst och beskydd hos personen som den är anknuten till (Bowlby, 1988). Enligt Fraley (2018) drog Bowlby slutsatsen att anknytningsbeteendena gråtande och sökande utvecklades genom evolutionens gång, efter observationer av separerade spädbarns ansträngning för att återförenas med sin primära omvårdnadsperson. Barn konstruerar relationsspecifika inre arbetsmodeller för reglering av förväntningar på omvårdnadspersonens tillgänglighet (Bowlby, 1969). De konstrueras i takt med att barnet hamnar i anknytnings-relaterade situationer och får allt fler erfarenheter av samspelet med omvårdnadspersonen (Bowlby, 1969).

Mary Ainsworth genomförde forskning om individuella skillnader i spädbarns anknytningsbeteenden (Ainsworth et al., 1971). Ainsworth genomförde studien Strange situation, som gick ut på att undersöka hur barn balanserar utforskande med trygghetssökande och barnets förmåga att använda sin vårdnadshavare som en trygg bas utifrån vilken de kan utforska världen. Försöksledaren observerade barnens reaktion under olika scenarion där mamman lämnade rummet och därefter återvände (Ainsworth et al., 1917). Barnens reaktioner och beteenden kategoriserades först i tre olika anknytningskategorier: Grupp A ("Avoidant" anknytning), Grupp B ("Secure" anknytning) och Grupp C ("Anxious-ambivalent" anknytning) (Ainsworth et al., 1971; Brennan et al., 1998). Senare identifierade Mary Main och kollegor en fjärde kategori; Grupp D ("disorganized" anknytning) (Main & Solomon, 1986; 1990). En utförlig beskrivning av dessa kategorier redovisas i en senare del.

Anknytning och kontinuitet

Liksom i många andra grenar av psykologisk forskning har barndomen tillskrivits speciell betydelse. Bowlby menade att anknytningsbeteenden är mest tydliga under den tidiga barndomen men att anknytning fortsätter att påverka människors relationer hela livet (Bowlby, 1979).

Rutter et al. (2006) genomförde en studie på uppvuxna barnhemsbarn som under sina första levnadsår har utsatts för omvårdnadsbrister och berövats chansen att knyta an till en omvårdnadsperson. Studien visade resultat på att barnets två första år är en känslig period i livet för förmågan att utveckla selektiva nära relationer.

Om barnet i fråga upplever denna typ av emotionell svält längre än sex månader under den känliga perioden, finns en förhöjd risk för irreparabel skada för deras förmåga att utveckla djupare anknytningsrelationer (Rutter et al., 2006).

Enligt Genc och Arslan (2022) kan barn som utsatts för psykisk misshandel, fysisk misshandel och/eller försummelse att känna sig övergivna, avvisade och känna avsaknad av värme. Detta formar deras självbild och syn på andra människor (Genc & Arslan, 2022). Dessa barn riskerar även att uppleva interpersonella svårigheter i vuxen ålder (Unger & De Luca, 2014). Sammanfattningsvis har de individer som i barndomen inte fått tillräckligt med uppmärksamhet, kärlek och omvårdnad en ökad risk att utveckla en otrygg anknytning i vuxen ålder (Genc & Arslan, 2022).

Bowlby (1980) och Feeny (2023) har visat att anknytning till en partner i vuxen ålder kan definieras på liknande sätt som anknytning till en omvårdnadsperson under barndomen och att kriterierna i grunden är desamma (Bowlby, 1980; Feeny, 2023). När forskning har utförts för att mäta anknytning i vuxen ålder har främst intervjuer (George et al., 1985) eller olika självskattningsformulär använts (Brennan et al., 1998).

Waters et al. (2000) menade att en individs anknytningsstil tenderar att vara stabil under barnets utveckling om inga påtagliga, långvariga förändringar i omvårdnadspersonens tillgänglighet till barnet uppstår. Individens minne är selektivt, vilket betyder att ett barn med trygg anknytning har högre tendens att minnas positiva samspel med omvårdnadspersonen medan barn med otrygg anknytning tenderar i större utsträckning att minnas de negativa samspelet (För översikt se: Broberg et al., 2020).

Feeney (2023) har lyft kontinuiteten av anknytningsstil och menade att individer tenderar att tolka en situation på de sätt som stödjer tidigare erfarenheter av sociala situationer exempelvis i sin partnerrelation. Kontinuiteten kan även förklaras med att en individ med otrygg anknytning upplever andra individer som opålitliga och då själv agerar defensivt och framkallar situationer som bekräftar deras uppfattning (Feeney, 2023).

Kategorier och dimensioner

Huruvida anknytning ska beskrivas med en kategorisk eller kontinuerlig modell har länge debatterats av forskare (Fraley et al., 2015). Hazan och Shaver (1987) föreslog en modell med tre kategorier baserad på Ainsworths forskning, medan Bartholomew och Horowitz (1991) föreslog en modell med fyra kategorier. Brennan et al., (1998) genomförde utförliga studier och faktoranalyser som visade att anknytning kunde beskrivas med två dimensioner, "anxiety" och "avoidance". "Anxiety" hänvisar till individens ångest och vaksamhet kring att bli avvisad och övergiven (Fraley & Shaver, 2000). "Avoidance"

hänvisar till individens obehag vid närhet och medberoende eller avhållsamhet inför intimitet. Med två dimensioner kan anknytningen delas upp i fyra kategorier; den trygga anknytningsstilen som kallas "secure" och de otrygga anknytningsstilarna som kallas "preoccupied", "dismissing" och "fearful" (Bartholomew & Horowitz, 1991; Fraley & Shaver, 2000).

"Secure" anknytning innebär låg "anxiety" och låg "avoidance" (Brennan et al., 1998). Individer med "secure" anknytning kännetecknas av att de uppfattar sig själva som värdefulla och älskvärda och förväntar sig att andra människor är accepterande och uppmärksammande (Bartholomew & Horowitz, 1991; Fraley & Shaver, 2000).

"Preoccupied" anknytning innebär hög "anxiety" och låg "avoidance" (Brennan et al., 1998). Individer med "preoccupied" anknytning kännetecknas av att de upplever sig själva ovärdiga, inte älskvärda men har en positiv uppfattning av andra. Denna kombination leder till att de söker acceptans och bekräftelse hos personer som de uppskattar (Bartholomew & Horowitz, 1991; Fraley & Shaver, 2000).

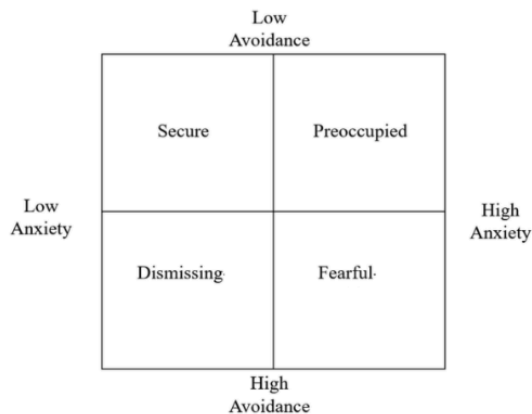
"Dismissing" anknytning innebär låg "anxiety" och hög "avoidance" (Brennan et al., 1998). Individer med "dismissing" anknytning kännetecknas av att de uppfattar sig själva som värdefulla men har en negativ uppfattning av andra. Denna kombination leder till att dessa individer skyddar sig själva mot besvikelse genom att undvika nära relationer och bibehåller självständighet och osårbarhet (Bartholomew & Horowitz, 1991; Fraley & Shaver, 2000).

"Fearful" anknytning innebär hög "anxiety" och hög "avoidance" (Brennan et al., 1998). Individer med "fearful" anknytning kännetecknas av att de upplever sig själva som ovärdiga och inte älskvärda samt att de har en uppfattning av att andra kommer ha en negativ inställning mot dem och vara opålitliga och avvisande. Genom att undvika nära relationer möjliggör denna stil att individen kan skydda sig mot förväntad avvisning av andra (Bartholomew & Horowitz, 1991; Fraley & Shaver, 2000).

Figuren 1 visar hur anknytningskategorierna är sammankopplade med anknytningsdimensionerna.

Figur 1

En figur på hur anknytningskategorierna är sammankopplade med anknytningsdimensionerna.

Livsförloppskriminologi

Livsförloppskriminologi är en gren av kriminologisk forskning som ägnas åt att besvara frågor kring hur kriminellt beteende utvecklas samt varför vissa individer blir kriminella och andra inte (Farrington, 2005). Inom livsförloppskriminologin används begreppet "kriminell karriär" som definieras med en individs kriminella historik, som bland annat inkluderar när individen började begå brott (d.v.s. onset) och deras brottsfrekvens (Farrington, 2005). Livsförloppsteorier är bredare än många tidigare teorier eftersom de ofta integrerar kunskap om hur individuella skillnader, familj, jämnåriga, skolan, grannskapet, den sociala kontexten och situationen haft inflytande över kriminaliteten (Farrington, 2005).

Inom livsförloppskriminologiska teorier finns tio vida accepterade faktum (Farrington, 2005). Det första är att kriminalitetens prevalens har sin höjdpunkt i de sena tonåren, 15-19 år (Farrington, 1986; 2005; Wolfgang et al., 1987). Det andra är att det är vanligast att onset sker mellan 8-14 år och det är vanligast att avsluta sin karriär mellan 20-29 år (Farrington, 1992). Det tredje är att en tidig onset-ålder förutser en relativt lång kriminell karriär och en hög brottsfrekvens (Farrington, 2005; Farrington et al., 1998; Le Blanc & Frechette, 1989). Det fjärde är att det finns en markerad kontinuitet i kriminalitet och antisocialt beteende från barndom till vuxen ålder (Farrington, 1989; 1992; 2005; Tracy & Kempf-Leonard, 1996). Det femte är att en liten del av populationen (d.v.s kroniker) gör sig skyldiga till en stor del av alla brott som begås (Farrington, 2005; Farrington & West, 1993;

Wolfgang et al., 1972). Det sjätte är att kriminalitet är versatil (mångfaldig) snarare än specialiserad (Capaldi & Patterson, 1996; Farrington, 1991b; 2005; Piquero, 2000). Det sjunde är att de handlingar som definieras som brottsliga är symptom på en större problembild av antisocialt beteende som inkluderar hög alkoholkonsumtion, vårdslös bilkörning, osäkert sex, mobbning och skolkning (Farrington, 1991a; 2005). Det åttonde är att majoriteten av brotten begås, fram tills de sena tonåren, med andra personer (dvs. co-offending) medan majoriteten av brotten efter 20 års ålder begås själv (Farrington, 2005; McCord & Conway, 2002; Reiss & Farrington, 1991). Det nionde är att motiven bakom att begå brott i tonåren är versatila och inkluderar bl.a. utilitarism (för hämnd), för upphetsning och njutning, för ilska (främst våldsbrott). Från 20 års ålder blir det utilitaristiska motivet dominerande (Farrington, 1993; 2005; Le Blanc & Frechette, 1989). Det tionde är att olika typer av brott tenderar att begås vid distinkt skilda åldrar (ex. snatteri föregår inbrott men inbrott föregår rån) (Le Blanc & Frechette, 1989; Farrington, 2005).

Age-Graded Theory of Informal Social Control

Ett exempel på en livsförloppsteori är Sampson och Laubs "Age-graded theory of informal social control". Processen som ledde till utvecklingen av teorin började 1986 då kriminologiforskarna Robert Sampson och John Laub hittade ett longitudinellt dataset som tillhört Sheldon och Elenor Glueck och var resultaten av parets undersökning av ungdomsbrottslingar på 50- och 60-talet; "Unraveling Juvenile Delinquency" (Sampson & Laub, 1995). Utmaningen som Sampson och Laub såg framför sig var om de utifrån Glueck-datan kunde utveckla och testa en teoretisk modell som kunde förklara kriminalitet och avvikande beteende i barndom, tonår och bland vuxna (Sampson & Laub, 2005).

Age-Graded Theory of Informal Social Control utvecklades som en kombination av klassisk kontrollteori och coercion-teorin tillsammans med ett tillägg av "reintegrative shaming". Den klassiska kontrollteorin, lyfte barnets emotionella band eller anknytning till föräldrarna, som en relationell (indirekta) kontroll som kan avhålla från brottslig aktivitet (Hirschi, 1969; Sampson & Laub, 1995). Coercion-teorin förklarar ungdomsbrottslighet med brist på "direkt" föräldrakontroll och övervakning och menar att mindre begåvade föräldrar indirekt förstärker ungas brottsliga tendenser/antisociala beteenden och misslyckas med att skapa effektiva bestraffningar för överträdelser (Patterson, 1980). Idén om "reintegrative shaming" kommer från Braithwaite (1989) som definierade det som ett sätt för föräldrar att bestraffa överträdelser samtidigt som de visar barnet kärlek, respekt och acceptans. Motsatsen till "reintegrative shaming" är stigmatisering där föräldrarna är kalla, auktoritära och framför en hård och avvisande regim av bestraffningar (Braithwaite, 1989). Sampson och Laubs

(1995) teori har blivit en modell av informell familje-social kontroll med fokus på de tre dimensionerna disciplin, övervakning och anknytning.

Sampson och Laub (1995) har beskrivit intraindividuell förändring och kontinuitet, som två aspekter av samma process och inte som två skilda fenomen. De menade även att större individuella förändringar uppstår som en konsekvens av en interaktion mellan tidigare karaktärsdrag och omständigheter (Sampson & Laub, 1995). Det teoretiska ramverket är uppbyggt kring tre primära teman. Det första är att den sociala kontexten förmedlas fundamentalt genom den informella sociala kontrollen inom familj och skola, vilket i sin tur förklarar kriminalitet i barndom och tonår. Det andra är att det finns en stark kontinuitet i antisocialt beteende från barndom till vuxen ålder. Det tredje är att informell social kontroll i vuxen ålder förklarar förändring i kriminellt beteende över livsförloppet oberoende av individuella skillnader i brottsbenägenhet. De starkaste och mest konsekventa orsakerna av ungdomsbrottslighet är sociala kontrollprocesser från familj, skola och jämnåriga (Sampson & Laub, 2005). Sampson och Laub (2005) fann att tre familjefaktorer stod ut som starkt predicerande för utvecklingen av ungdomsbrottslighet. Den första var en låg nivå av föräldraövervakning, den andra var kombinationen av oregelbunden, hotfull och sträng disciplin och den tredje var svag föräldraanknytning.

Sampson och Laubs (1995; 2005) teoretiska perspektiv kan appliceras på både kontinuitet och förändring i vuxnas brottslighet eftersom den fokuserar på informell social kontroll som manifesteras på skiftande och föränderliga sätt när individen åldras. Sampson och Laub (1995) såg när de analyserade Glueck-datan att både de kriminella och icke-kriminella pojkarna uppvisade beteendemässig kontinuitet in i vuxen ålder, oberoende av ålder, IQ, bostadsområdets socioekonomisk status och etnicitet. Teorin sammankopplade ungdomsbrottslighet med brottslighet i vuxen ålder genom kontinuitetens mekanismer, t.ex. kumulativ ogynnsamhet som hänvisar till hur avvikande beteende och/eller brottslighet i ungdomen försvagar band som skulle kunnat förmedla social kontroll (Sampson & Laub, 1995; 2005). Det ökar i sin tur risken för fortsatt avvikande beteende och brottslighet. Processen kan beskrivas som att antisocialt beteende i barndomen och ungdomsbrottslighet i tonåren är sammankopplat med brottslighet och antisocialt beteende i vuxen ålder genom svaga sociala band (Sampson & Laub, 1995; 2005).

I takt med att individer blir äldre och övergår från tonåringar till unga vuxna förändras institutionerna för social kontroll och det tillkommer nya ; familj, arbete och social gemenskap (Sampson & Laub, 2005). Förstärkta sociala band i vuxen ålder kan motverka effekten av svaga sociala band från barndom och ungdom. Vuxna kan börja begå brott på

grund av svaga sociala band utan att det finns någon brottslighet i deras historik från barn- eller ungdom (Sampson & Laub, 2005).

Sampson och Laub (2005) fann att ju starkare äktenskaplig anknytning och yrkesstabilitet var i vuxen ålder desto mindre kriminellt beteende uppvisades hos både ett kriminellt och ett icke-kriminellt urval. De fann även att stark äktenskaplig anknytning inhiberar kriminalitet och avvikande beteende oberoende om partnern själv uppvisar kriminellt eller avvikande beteende (Sampson & Laub, 1995). De menade även att det är en stark emotionell anknytning till en make/maka (eller sambo) och inte äktenskap som strukturell institution som ökar social kontroll (Sampson & Laub, 1995). Logiken bakom argumentet ligger i att det är den sociala investeringen dvs. det sociala kapitalet i relationen, oavsett om det involverar en familj, ett arbete eller en social gemenskap som avgör framträdandet av informell social kontroll på individuell nivå (Sampson & Laub, 1995). Sammanfattningsvis ger teorin en förklaring för både stabilitet och förändring av brottslighet under livsförloppet med explicit fokus på inom-individuell förändring i brottslighet och antisocialt beteende (Sampson & Laub, 2005) där den generella organiserande principen är att sannolikheten för brottslighet/avvikande beteende ökar när individens band till samhället är svagt eller bryts (Sampson & Laub, 1995).

Moral

Wikström et al. (2012) menade att lagen är en uppsättning av moraliska regler om vad som är rätt och fel i olika situationer samt att moraliska handlingar, exempelvis brott, vägleds av moraliska regler. De menade därför att för att förstå kriminellt beteende måste man först förstå varför människor bryter mot moraliska regler. Både skapandet och internaliseringen av dessa regler kommer från en individs moraliska utbildning som främst sker i barndom och tonår. Det är främst föräldrar och skola som har inflytande över barns och tonåringars moraliska utbildning (Wikström & Treiber, 2019).

Individer med trygg anknytning upplever oftare en generös omvårdnad från sina anknytningspersoner, vilket har skapat en positiv modell relaterad till hur individen vårdar och beter sig mot andra (Mikulincer & Shaver, 2007). Detta stöds också av social inlärningsteori som menade att individer lär sig prosocialt beteende genom att observera och interagera med anknytningspersoner, däribland föräldrar (Bretherton, 1985). Med grund i inlärningsteorins ramverk, menade Shaver och Mikulincer (2012) att en positivt modell ökar chansen och möjligheten för dessa individer att agera omtänksamt, prosocialt och moraliskt gentemot andra jämfört med individer som har otrygg anknytning.

Kroneberg et al. (2010) menade att individer med låg moral kommer att använda sig av logiska resonemang i beslutsfattningsprocessen om brottslighet i högre grad än individer med hög moral. Annan forskning har även kommit fram till att det finns en signifikant koppling mellan moral och sannolikhet till brottslighet, där individer med hög moral predicerar en minskad brottslighet (Chrysoulakis, 2022; Tittle et al., 2010)

Hur teorierna hänger ihop

Genom anknytningsforskning är det känt att ostadiga familjemiljöer kan orsaka otrygg anknytning och i Sampson och Laubs (2005) teori beskrivs hur ostadiga och svaga sociala band till familjen skapar kriminogena miljöer och kontexter. Forskning har även visat att auktoritär uppfostran, som präglas av strikt disciplin och hårda bestraffningar, kan sammankopplas med både låg moral och otrygg anknytning (Di Pentima et al., 2023). Utifrån dessa teorier skapas en grund till att predicera att många individer med kriminella bakgrund också har en otrygg anknytning till sina anhöriga och har en låg moral.

Vidare har tidigare tvärvetenskaplig forskning om anknytning och brottslighet visat att fördelningen av otrygg anknytning är högre bland de individer som begått brott än bland den övriga populationen (Grossman & Grossman, 1990; Nicholson, 2018).

Kunskapslucka

I den tidigare forskningen finns det en kunskapslucka. Forskning har inte tidigare genomförts utifrån ett livsförloppsperspektiv, och tidigare har inte alla brottstyper inkluderats. Tidigare forskning har inte heller undersökt anknytning med samtliga tre relationsdimensioner samtidigt; föräldrar, vänner och partners. Slutligen har ingen anknytningsforskning kopplat till kriminellt beteende genomförts med en svensk population.

Syfte och Frågeställning

Syftet med det aktuella studien är att undersöka huruvida anknytning och moral tillsammans kan förklara intensiva kriminella karriärer bestående av både mild och grov brottslighet samt undersöka om individer med otrygg anknytning har en mer intensiva kriminella karriärer. Vidare ämnar studien att undersöka om det finns en korrelation mellan otrygg anknytning och låg moral. De specifika forskningsfrågor vi kommer att ställa är hur sambandet mellan anknytning och kriminell karriär ser ut samt hur sambandet mellan moral och kriminell karriär ser ut. Studien kommer även utforska sambandet mellan anknytning och moral.

- Hypotes 1: Låg moral och generell otrygg anknytning predicerar tillsammans en intensiv kriminell karriär i högre utsträckning än endast generell otrygg anknytning.

- Hypotes 1b: En otrygg anknytning till föräldrar och/eller partner tillsammans med låg moral predicerar kriminalitet i högre utsträckning än otrygg anknytning till vänner tillsammans med låg moral.
- Hypotes 2: Individer med otrygg anknytning har en lägre moral än individer med trygg anknytning.

Metod

Deltagare

Studiens 54 deltagare utgjorde en större undersökningsgrupp som bestod av två urvalsgrupper som rekryterades på två olika sätt. Vi valde att använda två olika urvalsgrupper för att öka variansen i den större undersökningsgruppen. En grupp benämndes "dömda individer" och kriterierna för att delta i gruppen var att individen blivit dömd för minst ett brott och var minst 21 år gammal. Denna grupp bestod av 5 deltagare. Den andra gruppen benämndes "icke-dömda individer" och kriterierna för att delta i denna grupp var att individen var minst 21 år gammal.

Deltagare till urvalsgruppen "dömda individer" kan vara en svår grupp att nå vilket gör det fördelaktigt att ha en planerad strategi för att nå dem. I den aktuella studien valdes organisationer som arbetar förebyggande mot brottslighet och arbetar för att integrera f.d. kriminella i samhället. I dessa organisationer har även många av de verksamma en kriminell historik. Organisationerna söktes genom ett bekvämlighetsurval, det vill säga att de valdes utifrån deras tillgänglighet vid tillfället då den aktuella studien utfördes (Bryman, 2018). Därefter söktes ytterligare deltagare genom snöbollsurval då organisationer och deltagare blev uppmanade att skicka enkäten vidare till potentiella deltagare.

I den andra urvalsgruppen, "icke-dömda individer" rekryterades 49 deltagare. De söktes genom ett snöbollsurval då dessa individer också blev ombudda att sprida informationen och enkäten vidare. Individerna nåddes främst genom sociala medier.

Material

Materialet i den aktuella studien bestod av mejl till organisationer, följebrev till deltagare och en enkät uppdelad i tre delar.

Mejl till organisationer

Organisationer tillfrågades om deltagande via ett mejl som innehöll bakgrundsinformation om oss, studiens ämne samt etiska risker. Informationen som skickades ut till organisationerna finns i bilaga 1. I vissa fall reviderades innehållet något för att anpassa mottagaren.

Följebrev

Deltagarna fick tillgång till ett följebrev som sammanfattade studiens ämne och syfte. I brevet lyftes deltagarnas anonymitet och risken att frågorna kunde upplevas som upprörande. Det framgick även tydligt att deltagandet var frivilligt och att det inte finns krav på att förklara varför de nekat deltagande. Deltagarna uppmuntrades även att skicka vidare följebrevet samt enkäten till potentiella deltagare i deras närhet.

Följebrevet som skickades ut till potentiella deltagare inom gruppen “dömda individer” finns i bilaga 2. Ett reviderat följebrev skickades ut till kontrollgruppen, där det framgick att deltagarna var en kontrollgrupp.

Enkäten

Enkäten som använts i den aktuella studien är uppdelade i tre delar. Den första delen är en översatt version av ECR-RS (“Experiences in Close Relationships- Relationship Structure”). Den andra delen är utformad av oss för att uppmäta deltagares kriminella karriärer. Den tredje delen är en enkät om moral som används i studien MINDS (Malmö Individual and Neighbourhood Development Study) (Chrysoulakis, 2022).

ECR-RS. ECR-RS är en reviderad version av ECR-R och ECR (Fraleley et al., 2000; Fraley et al., 2011). ECR utvecklades genom faktoranalyser av tidigare använda självskattningsformulär om anknytning i vuxen ålder (Brennan et al., 1998). ECR-R är en reviderad version av ECR (Fraleley et al., 2000) och är det mest använda mätinstrumentet för anknytning hos vuxna (Fraleley et al., 2011). ECR-RS kan uppmäta en individs relationsspecifika anknytning med 9 olika fråge-items och är att föredra vid uppmätning av en individs anknytning till många olika individer (Fraleley et al., 2011).

ECR-RS, skrevs på engelska (Fraleley et al., 2011) och en officiell översättning till svenska hittades inte. Eftersom endast svenskar deltog i studien ansågs det viktigt att enkäten skulle översättas till svenska. Vi genomförde en preliminär översättning med hjälp av AI:n “Chat GPT” som inte ansågs tillräckligt korrekt. Därefter reviderades översättningen av oss själva. En pilotundersökning genomfördes med fyra deltagare där de fick fylla i enkäten i syfte att kontrollera översättningens kvalitet. De fyra deltagarna valdes ut från våra egna kontaktnät. Enkäten reviderades efter piloten. Översättningen granskades inte ytterligare av någon tvåspråkig individ.

Respondenterna angav sina svar på en skala från 1 till 7 där 1 angav ”Stämmer inte alls” och 7 angav ”Stämmer helt” (Fraleley et al., 2011). En exempelfråga som mäter anknytning- ångest är “Jag är rädd för att den här personen kan komma att överge mig”. En exempelfråga som mäter anknytnings-undvikande är “Det hjälper att vända sig till den här

personen när jag känner att jag behöver stöd eller hjälp”. När formuläret utvecklades undersökte Fraley et al. (2011) individens anknytning till modern/modersfiguren, fadern/fadersfiguren, den romantiska partnern och individens bästa vän. Fraley et al. (2011) uppgav dock att ECR-RS-formuläret är ett flexibelt verktyg som kan användas för att mäta anknytning i alla relationella dimensioner. Resultaten används oftast som kontinuerliga dimensioner snarare än kategorier för att studera anknytning i romantiska relationer (Brennan et al., 1998). I den aktuella studien har åtta olika anknytnings-variabler producerats; anknytnings-ångest och anknytnings-undvikande till moders-figur, fadersfigur, romantisk partner och vän. Utöver dessa har ytterligare två variabler skapats då vi slagit ihop och tagit medelvärde av alla fråge-items relaterade till anknytnings-ångest, respektive anknytnings-undvikande för att skapa variablerna “generell anknytnings-ångest” och “generell anknytnings-undvikande”.

Kriminell karriär. Den andra delen av enkäten bestod av frågor som avsågs mäta deltagarnas kriminella karriär under ungdomen och vuxenåldern. “Kriminell karriär” är, som nämnts i inledningen, ett begrepp inom livsförloppskriminologi som innebär sekvensen av individens brottsliga beteende under livsförloppet (Farrington, 2005; Wright et al., 2015). För att konkretisera ett teoretiskt begrepp måste det ges en operationell definition som beskriver begreppet genom sättet som det mäts på (Shaughnessy et al., 2015). För att uppmäta kriminell karriär fick respondenterna besvara frågor om hur många gånger de begått olika typer av brott, både i ungdomen och i vuxen ålder (21+) på en skala från 1 till 7. I skalan angav 1 ”0 antal gånger” och 7 angav ”16+ antal gånger”. Frågorna gällde främst mängdbrott som stöld, narkotikabrott, våldsbrott, med mera. Exempelvis ställdes följande fråga: “Hur många gånger har du snattat? (stulit produkt/produkter från en butik med värde upp till 1000 kr)”. Se bilaga 3 för frågorna kopplade till brott i ungdomen. Frågorna kopplade till vuxen ålder var för det mesta detsamma som brott i ungdomen, men med några revideringar.

Den tidigare forskningen om kriminalitet som lyfts i inledningen visade att många individer har begått milda kriminella handlingar i sin ungdom. Det visades också att endast ett fåtal av dessa individer fortsätter begå brott efter ungdomen eller övergår till en grövre kriminalitet (Farrington, 1986; 1989; 1992; Farrington & West, 1993; Le Blanc & Frechette, 1989; Tracy & Kempf-Leonard, 1996; Verhulst et al., 1990; Wolfgang et al., 1972; Wolfgang et al., 1987). Vi fattade därav beslutet att dela upp resultaten från enkäten som uppmäter kriminell karriär i “mild kriminalitet” och “grov kriminalitet”. Uppdelningen har baserats på våra egna uppfattningar om mild och grov kriminalitet utifrån vår tolkning av brottsförebyggande rådets brottsstatistik kring vilka brott som är vanligast

(Brottsförebyggande rådet [BRÅ], 2023c) samt deras statistik om vilka brott som är vanligast bland ungdomar (BRÅ, 2023c). Vår uppfattning var att de vanligaste brotten också var de mildaste medan de brotten som begås mer sällan också är grövre.

Moral. Den tredje delen av enkäten bestod av en självskattningsenkät som använts i studien MINDS i syfte att mäta ungdomars moral (Chrysoulakis, 2022). Formuläret betod av sex frågor kopplade till attityder kring våld, vandalism, användning av olika substanser samt stöld. Exempel på en fråga var hur rätt eller fel respondenterna tyckte att det var för en 16-19 åring att slå en jämnårig som förolämpat dem. Respondenterna fick besvara frågorna på en skala mellan 1 till 4. I skalan angav 1 "inte fel alls" och visade på lägst moral, medan 4 angav "väldigt fel" och visade på högst moral. Då självskattningsenkäten var anpassad för ungdomar, informerades deltagarna inledningsvis att frågorna skulle besvaras utifrån ett ungdomsperspektiv.

Procedur

Den aktuella studien är en kvantitativ tvärsnittsstudie. Designen har valts utifrån dess potentiella förmåga att besvara forskningsfrågan och uppnå studiens syfte, att beskriva kopplingen mellan anknytning, moral och kriminalitet.

Datinsamlingen har genomförts med en online-enkät i tre delar. Den aktuella metoden valdes eftersom vi har möjlighet att med online-enkäter nå specifika grupper som kan vara svåra att nå med mer traditionella survey-metoder (Shaughnessy et al., 2015).

Datinsamlingen genomfördes mellan 11/11-2023 och 11/12-2023. Följande organisationer kontaktades gällande deltagande: Kris, Processkedjan, X-cons, No2crimes, Avhoppare samt Fryshuset. I första hand kontaktades organisationerna per mejl men vid behov även per telefon och messenger. Organisationerna som tackade ja till deltagande var Kris, Processkedjan samt X-cons. Vi skickade ett följebrev och en länk till enkäten till organisationerna via mejl, se bilaga 2. Samtliga organisationer som tackade ja till deltagande fick även en påminnelse via mejl efter ungefär en vecka med syfte att öka svarsfrekvensen.

När datinsamlingen från gruppen "dömda individer" pågått i en och en halv vecka påbörjades datinsamlingen för gruppen "icke-dömda individer". Då skickades en förfrågan om deltagande ut till potentiella deltagare genom olika kontaktvägar, där ibland Facebook.

Datinsamlingen stängdes den 11/12-2023 och därefter påbörjades bearbetning och analys av datan.

Ändringar

Enkäten för gruppen "dömda individer" skickades ut den 17/11-2023 och enkäten för kontrollgruppen skickades ut den 28/11-2023. När enkäten för gruppen "dömda individer"

legat uppe i ca två veckor kunde vi konstatera att den hade en låg svarsfrekvens då endast fem svar inkommit. Eftersom den aktuella studien skulle utföras på en begränsad tid, fattades beslutet att inte söka fler organisationer/ källor till deltagare i denna urvalsgrupp. Enkäten fortsatte dock vara öppen och tillgänglig för att besvaras. Det uppstod då en fråga kring huruvida den låga svarsfrekvensen från urvalsgruppen med dömda individer skulle skapa problem för den större undersökningsgruppen. Risken fanns att svaren från “dömda individer” skulle vara extrema outliers och därmed förstöra chansen för en korrekt statistisk analys. Vi fattade dock ett preliminärt beslut att inkludera datan från de dömda individerna tills vi kunde genomföra en diagnostisk analys av datans kvalitet.

Etik

Inom forskning finns det etiska riktlinjer och krav att ta hänsyn till, däribland forskningskravet och individskyddskravet (Ivert & Mellgren, 2018). Forskningskravet innefattar krav från samhället på att relevant och kvalitativ forskning genomförs i syfte att öka kunskap och metodutveckling inom ett relevant område (Ivert & Mellgren, 2018). Individskyddskravet rör aspekten att forskning måste följa vissa principer för att skydda individerna som deltar i studien, däribland informerat samtycke. Detta baserat på informationskravet och samtyckeskravet. Informationskravet innefattar att deltagarna ska få ta del av information om studiens innehåll samt att deltagandet är frivilligt och kan avbrytas. Samtyckeskravet innefattar vikten att deltagarna får ta del av information om studiens syfte och eventuella konsekvenser innan de ger sitt samtycke till att delta.

Då den aktuella studien berör ett känsligt ämne har anpassningar till de etiska principerna genomförts på ett genomgående sätt. I följebrevet till organisationerna har frågan ställts om de misstänker att denna typ av enkät kan uppfattas som upprörande eller triggande hos potentiella deltagare, i syfte att säkerställa att individer inte kommer till psykisk skada. Även följebrevet innehöll information till deltagarna att enkäten kunde upplevas som upprörande eller obehaglig. I följebrevet fanns även en rekommendation till de individer som misstänkte att de kunde komma att uppleva enkätens ämne som upprörande, att inte delta. I början av enkäten tillfrågades deltagarna tydligt om de samtycker till att deras svar används i forskningssyfte. Därmed kunde alla deltagare ge informerat samtycke.

Resultat

I den aktuella studien analyserades tre kontinuerliga variabler; anknytning som första prediktorvariabel, moral som andra prediktorvariabel och kriminell karriär som enda kriterievariabel. Datat analyserades med hjälp av datorprogrammet Jamovi. Eftersom endast kontinuerliga variabler användes genomfördes analysen med korrelationsanalys och

regressionsanalyser (Navarro & Foxcroft, 2022). I hypotes 1 och 1b undersöks prediktorvariablernas förmåga att predicera förändringen i utfallsvariabeln. Detta undersöks genom att granska framförallt beta-koefficienten och dess signifikans men även R²-värdet (förklarad varians). Ett högre beta-värde anses "predicera en effekt i högre utsträckning" än ett lägre beta-värde.

Korrelationsanalyser antar att datan är linjär, att en förändring i en variabel sammanfaller med en konstant förändring i en annan variabel. För att genomföra en regressionsanalys krävs att datan är linjär, att residualerna är oberoende av varandra och normalfördelade samt att det finns en varianshomogenitet. Utöver dessa bör diagnostiska test genomföras för att hitta outliers, ett exempel är testet "cook's distance". Efter analysering av antagandena kunde vi se att varken normalfördelade residualer eller varianshomogenitet uppnåddes.

I tabell 1 har deskriptiv statistik tagits fram. Tabellen visar att det är fler kvinnor än män som deltagit i studien. Det finns en skev fördelning när det kommer till variablerna för individernas kriminella karriär samt moral. Deltagarna hade ett medelvärde på 33,7 år, där den yngsta individen som deltagit i studien var 21 år och den äldsta individen var 69 år.

Tabell 1.

Deskriptiv statistik

	Ålder	Kön ^a	A.G.U ^b	A.G.Å ^c	K.mild ^d	K.grov ^e	Moral
N	54	54	54	54	54	54	54
Bortfall	0	0	0	0	0	0	0
Medelvärde	33.7	1.69	2.77	1.97	42.2	63.4	3.04
Median	25.5	2	2.79	1.63	33	51	3.17
Standardavvikelse	14.2	0.47	1.01	0.96	27	35.4	0.64
Minimum ^f	21	1	1	1	29	51	1
Maximum ^g	69	2	5.33	4.67	171	214	4
Skevhet	0.99	-0.82	0.476	1.13	3.13	3.16	-1.01

Notering: ^a 1=Man, 2=Kvinna, ^b Generell anknytnings-undvikande, ^c Generell anknytnings-ångest, ^d Mild kriminell karriär, ^e Grov kriminell karriär, ^f Minsta antalet som uppmättes, ^g Högsta antalet som uppmättes

Nedan visas två korrelationstabeller över alla variabler som använts i den aktuella studien.

Tabell 2.*Korrelationsmatris för anknytning-undvikande, moral samt kriminell karriär.*

	A.G.U	A.M.U	A.F.U	A.P.U	A.V.U	Moral	K.mild	K.grov
A.G.U ^a	-	-	-	-	-	-	-	-
A.M.U ^b	0.80***	-	-	-	-	-	-	-
A.F.U ^c	0.84***	0.56***	-	-	-	-	-	-
A.P.U ^d	0.69***	0.42**	0.47***	-	-	-	-	-
A.V.U ^e	0.46***	0.15	0.19	0.15	-	-	-	-
Moral	-0.14	-0.29*	-0.04	-0.16	0.15	-	-	-
K.mild ^f	0.32*	0.43**	0.27	0.36**	-0.23	-0.32*	-	-
K.grov ^g	0.35*	0.41**	0.31*	0.38**	-0.19	-0.27	0.97***	-

Notering: ^a Generell anknytnings-undvikande, ^b Anknytnings-undvikande till modersfigur,^c Anknytning- undvikande till fadersfigur, ^d Anknytnings-undvikande partner,^e Anknytnings-undvikande vän, ^f Mild kriminell karriär, ^g Grov kriminell karriärNotering: * $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$ **Tabell 3.***Korrelationsmatris för anknytning-ångest, moral samt kriminell karriär.*

	A.G.Å	A.M.Å	A.F.Å	A.P.Å	A.V.Å	Moral	K.mild	K.grov
A.G.Å ^a	-	-	-	-	-	-	-	-
A.M.Å ^b	0.69***	-	-	-	-	-	-	-
A.F.Å ^c	0.61***	0.37**	-	-	-	-	-	-
A.P.Å ^d	0.85***	0.49***	0.29*	-	-	-	-	-
A.V.Å ^e	0.68***	0.33*	0.12	0.46***	-	-	-	-
Moral	-0.49***	-0.55***	-0.15	-0.38**	-0.39**	-	-	-
K.mild ^f	0.37**	0.64***	0.16	0.32*	0.08	-0.32*	-	-
K.grov ^g	0.41**	0.62***	0.21	0.34*	0.12	-0.27	0.97***	-

Notering: ^a Generell anknytnings-ångest, ^b Anknytnings-ångest till modersfigur,^c Anknytning-ångest till fadersfigur, ^d Anknytnings-ångest partner, ^e Anknytnings-ångest vän,^f Mild kriminell karriär, ^g Grov kriminell karriärNotering: * $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Hypotes 1: Låg moral och generell otrygg anknytning predicerar tillsammans en intensiv kriminell karriär i högre utsträckning än endast generell otrygg anknytning.

För att testa den första hypotesen användes en multipel regression. Eftersom vi har olika skalor på variablerna för anknytning och moral, har vi standardiserat våra mått.

Vi genomförde två multipla linjära analyser med prediktorvariablerna “A.G.U” (generell anknytnings-undvikande), “A.G.Å” (generell anknytnings- ångest) samt “MORAL” (generell moralnivå) med “K.Mild” (kriminell karriär av milda brott) och “K.Grov” (kriminell karriär av grova brott) som utfallsvariabler.

Den första modell bestod av prediktorvariablerna generell anknytnings-undvikande, generell anknytnings- ångest och moral samt kriterievariabeln mild kriminell karriär. En signifikant regression visade ($F([3],[50])= [3.94]$, $p=[0.143]$). Det justerade R^2 -värde var $[0.143]$, vilket innebar att ca 15% av variansen i kriterievariabeln mild kriminell karriär kunde förklaras av prediktorvariablerna när modellens frihetsgrader också inkluderats i analysen. Det justerade värdet skiljer sig genom att det värdet endast ökar om den tillagda prediktorvariabeln bidrar till att öka modellens förklaringskraft (Navarro & Foxcroft, 2022). En kan dock utläsa i tabell 4, att inga prediktorer bidrog signifikant när de ses separata. Den andra modellen visade också på en signifikant regression ($F([3], [50])= [4.17]$, $p=[.010]$). Det justerade R^2 -värdet var $[0.152]$. Det innebär att den andra modellen också visade på att ca 15% av variansen i grov kriminell karriär kunde föras tillbaka på prediktorvariablerna. Även i den andra tabellen visade inte resultaten att någon enskild prediktor bidrog till modellen signifikant, se tabell 5.

Tabell 4.

Resultat från multipel regressionsanalys på hur generell anknytning och moral var relaterade till mild kriminell karriär.

Variabel	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
A.G.U ^a	5.51	4.00	.21
A.G.Å ^b	4.57	4.75	.17
Moral	-8.98	6.25	-.22

Notering: ^a Generell anknytnings-undvikande, ^b Generell anknytnings-ångest.

Notering: B = ostandardiserad koefficient

Tabell 5.

Resultat från multipel regressionsanalys på hur generell anknytning och moral var relaterade till grov kriminell karriär.

Variabel	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
A.G.U ^a	7.25	5.22	.21
A.G.Å ^b	8.88	6.19	.25
Moral	-6.76	8.14	-.13

Notering: ^a Generell anknytnings-undvikande, ^b Generell anknytnings-ångest.

Notering: B = ostandardiserad koefficient

Hypotes 1b: En otrygg anknytning till föräldrar och/eller partner tillsammans med låg moral predicerar kriminalitet i högre utsträckning än otrygg anknytning till vänner tillsammans med låg moral.

Då resultaten från analysen av den första hypotesen visade att ingen av prediktorerna hade signifikant förklaringskraft i sig själva fattades beslutet att genomföra en djupare analys där anknytningen i varje relationsdimension granskades tillsammans med moral. Då genomfördes två linjära regressionsanalyser med "A.M.U" (anknytnings-undvikande till modersfigur), "A.M.Å" (anknytnings-ångest till modersfigur), "A.F.U" (anknytnings-undvikande till fadersfigur), "A.F.Å" (anknytnings-ångest till fadersfigur) samt "Moral" (generell moralnivå) som prediktorvariabler. Utfallsvariablerna var "K.Mild" (kriminell karriär av milda brott) och "K.Grov" (kriminell karriär av grova brott).

Den ena regressionsanalysen innehöll prediktorvariablerna anknytnings-undvikande till mor och far, anknytnings-ångest till mor och far samt moral, och kriterievariabeln mild kriminell karriär. En signifikant regression visades ($F([5], [48]) = [7], p = [<.001]$). Det justerade R^2 -värde var [0.361], vilket innebar att ca 36% av variansen i kriterievariabeln mild kriminell karriär kunde förklaras av prediktorvariablerna. Då prediktorerna granskas som separata fanns dock bara en som bidrar till modellen signifikant; anknytnings-ångest till modern eller modersfiguren, se tabell 6. Liknande resultat framgick även då samma analys genomfördes med grov kriminell karriär som kriterievariabel ($F([5], [48]) = [6.56], p =$

[<.001]. Det justerat R²-värde var [0.344], vilket innebar att 34% av variansen i grov kriminell karriär kunde förklaras av prediktorvariablerna. I den andra modellen var det också endast variabeln anknytnings-ångest till modern eller modersfiguren som bidrog signifikant till modellen, se tabell 7.

Tabell 6.

Resultat från multipel regressionsanalys på hur anknytning till föräldrar och moral var relaterade till mild kriminell karriär.

Variabel	B	SE B	β
A.M.U ^a	1.84	2.65	.11
A.M.Å ^b	21.08	5.22	.63***
A.F.U ^c	.53	2.49	.04
A.F.Å ^d	-1.99	2.81	-.11
Moral	1.95	5.78	.05

Notering: ^a Anknytnings-undvikande modersfigur,

^b Anknytnings-ångest modersfigur, ^c Anknytnings-undvikande fadersfigur, ^d Anknytnings-ångest fadersfigur

Notering: B = ostandardiserad coefficient

Notering: * $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Tabell 7.

Resultat från multipel regressionsanalys på hur anknytning till föräldrar och moral var relaterade till grov kriminell karriär.

Variabel	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
A.M.U ^a	1.94	3.52	.09
A.M.Å ^b	27.72	6.98	.63***
A.F.U ^c	1.26	3.31	.07
A.F.Å ^d	-1.62	3.73	-.07
Moral	5.55	7.68	.10

Notering: ^a Anknytnings-undvikande modersfigur,

^b Anknytnings-ångest modersfigur, ^c Anknytnings-undvikande fadersfigur, ^d Anknytnings-ångest far

Notering: *B* = ostandardiserad coefficient

Notering: **p* < .05. ***p* < .01. ****p* < .001

Vi genomförde därefter två multipla linjära regressionsanalyser med “A.P.U” (anknytnings-undvikande till partner), “A.P.Å” (anknytnings-ångest till partner), “A.V.U” (anknytnings-undvikande till vän), “A.V.Å” (anknytnings-ångest till vän) samt “Moral” (generell moralnivå) som prediktorvariabler. Utfallsvariablerna var “Krim_K_Mild” (kriminell karriär av milda brott) och “Krim_K_Grov” (kriminell karriär av grova brott).

De sista multipla regressionsanalyserna uppvisade också signifikanta modeller. Den första modellen innehöll prediktorvariablerna anknytnings-undvikande till partner och vän, anknytnings-ångest till partner och vän samt moral, och kriterievariabeln mild kriminell karriär. En signifikant regression visade ($F([5], [48]) = [3.52], p = [.009]$). Det justerade R^2 -värdet var [0.192]. Detta innebär att ca 20% av variansen i mild brottslighet kunde förklaras av prediktorvariablerna. Dock är det endast en prediktorvariabel som visar svagt signifikant bidrag till modellen; anknytnings-undvikande gentemot partnern, se tabell 8. Liknande resultat framgick även vid samma analys med grov kriminell karriär som kriterievariabel, med en signifikant regression ($F([5], [48]) = [3.07], p = [.018]$). Det justerat R^2 -värde var [0.163]. Det innebär att modellens prediktorvariabler kunde förklara ca 16% av

variansen inom grov kriminell karriär. Även i den andra modellen var det endast variabeln anknytnings-undvikande gentemot partnern som uppvisade signifikant bidrag till modellen, se tabell 9.

Resultatet visade att det fanns signifikanta positiva samband med viss styrka mellan moders-relaterad anknytning-ångest och både mild samt grov kriminell karriär. Ett signifikant, men svagare positivt samband visades även mellan partner-relaterad anknytnings-undvikande och mild samt grov kriminell karriär.

Tabell 8.

Resultat från multipel regressionsanalys på hur anknytning till partner och vän samt moral var relaterade till mild kriminell karriär.

Variabel	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
A.P.U ^a	8.39	3.53	.35*
A.P.Å ^b	1.59	2.32	.11
A.V.U ^c	-4.56	3.37	-.20
A.V.Å ^d	-3.01	3.31	-.15
Moral	-10.63	6.11	-.25

Notering: ^a Anknytnings-undvikande partner, ^b Anknytnings-ångest partner, ^c Anknytnings-undvikande vän, ^d Anknytnings-ångest vän

Notering: B = ostandardiserad coefficient

Notering: * $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Tabell 9.

Resultat från multipel regressionsanalys på hur anknytning till partner och vän samt moral var relaterade till grov kriminell karriär.

Variabel	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
A.P.U ^a	10.94	4.72	.35*
A.P.Å ^b	2.56	3.09	.14
A.V.U ^c	-5.60	4.50	-.18
A.V.Å ^d	-2.43	4.42	-.10
Moral	-9.39	8.15	-.17

Notering: ^a Anknytnings-undvikande partner, ^b Anknytnings-ångest partner, ^c Anknytnings-undvikande vän ^d Anknytnings-ångest vän

Notering: B = ostandardiserad coefficient

Notering: * $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$

Hypotes 2: Individer med otrygg anknytning har en lägre moral än individer med trygg anknytning.

För att testa den andra hypotesen genomfördes en korrelationsanalys. Resultaten från korrelationstabellen, d.v.s. tabell 2 som finns ovan, visar att det fanns ett signifikant negativt samband mellan moral och generell anknytnings-ångest där en hög nivå av generell anknytnings-ångest korrelerade med en låg nivå av moral. Tabellen visar också att det fanns ett svagt, icke-signifikant, negativt samband mellan generell anknytnings-undvikande och hög moral. Resultat visade dock att det fanns ett signifikant negativt samband mellan moral och anknytning till modersfigur. Resultat visade även på signifikanta negativa samband mellan anknytningsångest-partner och anknytnings-ångest vän när det kommer till moral. Resultaten från den tredje delen av analysen stödjer därför delvis hypotes 2, att de med en högre nivå av otrygg anknytning också har en lägre nivå av moral.

Diskussion

Syftet med det aktuella studien är att undersöka huruvida anknytning och moral tillsammans kan förklara intensiva kriminella karriärer bestående av både mild och grov brottslighet samt undersöka om individer med otrygg anknytning har en mer intensiva

kriminella karriärer. Vidare ämnar studien att undersöka om det finns en korrelation mellan otrygg anknytning och låg moral.

Den första hypotesen, att generell otrygg anknytning tillsammans med låg moral kan förklara en intensiv kriminell karriär i högre utsträckning än endast generell otrygg anknytning, fann inte stöd i den aktuella studien. Resultatet visar att varken generell otrygg anknytning eller låg moral kan, på ett signifikant vis, förklara intensiva kriminella karriärer med både mild och grov brottslighet. Detta strider mot prediktionen som utformats utifrån Anknytningsteorin och Age-graded theory of informal social control. Resultatet strider även mot Wikströms et al. (2012) moral-teoretiska ramverk och den tidigare forskning av Chrysoulakis (2022) och Tittle et al. (2010).

Att den första hypotesen saknar stöd och därmed inte stödjer tidigare forskning kan förklaras på olika sätt. Ett skäl till att måttet på anknytning inte uppnår någon signifikans är att det är en sammanslagning av fyra variabler och att den signifikans som någon av de enskilda variablerna skulle kunna ha, har blivit urvattnad och därför inte syns. Gällande moral kan bristen på signifikans eventuellt bero på brister i enkäten som används för att mäta individens moral. Enkäten utformades till en början för att besvaras av ungdomar och i den aktuella studien besvaras den av vuxna individer, vidare diskussion kring denna enkät finns under metoddiskussionen.

Ytterligare en möjlig förklaring till bristen på signifikans och även dålig överensstämmelse med tidigare forskning Chrysoulakis (2022) och Tittle et al. (2010) är det låga antalet respondenter i urvalsgruppen "dömda individer". Att antalet deltagare från urvalsgruppen "dömda individer" är lågt orsakar en låg generaliserbarhet och resultaten är inte representativa för populationen "dömda individer" som helhet. Vidare diskussion kring deltagandet finns under metoddiskussionen.

Den andra delen av den första hypotesen, att en otrygg anknytning till föräldrar och/eller partner tillsammans med låg moral förklarar kriminalitet i högre utsträckning än otrygg anknytning till vänner tillsammans med låg moral, stöds delvis av den aktuella studiens resultat. De visar att det finns starka positiva signifikanta samband mellan moders-relaterad anknytnings-ångest och mild samt grov kriminell karriär. Vidare visar resultaten att partner-relaterad anknytnings-undvikande hade ett signifikant positivt samband med mild och grov kriminell karriär. Otrygg anknytning till vän uppvisar inget signifikant samband med någon form av kriminell karriär. Detta innebär att det finns visst belägg för hypotes 1b, att den aktuella studien visar att det är primärt anknytningen till familjen och/eller partnern som har inflytande över en individs kriminalitet och att vänner har mindre

inflytande. Detta resultat ger också visst stöd till Sampson och Laubs (2005) teori där de hävdade att svaga sociala band till familj och/eller partner orsakar en kriminogen miljö och ökar risken för att kriminella handlingar kommer att begås.

Även den andra hypotesen, att de individer som har en otrygg anknytning också har lägre moral, stöds endast delvis av den aktuella studiens resultat. Resultatet visar att det endast är generell anknytnings-ångest, anknytnings-ångest till partner, anknytnings-ångest till vän samt anknytning till modersfigur har en medelstark signifikant negativ korrelation med moral. Detta resultat stämmer därmed inte helt överens med tidigare forskning som Mikulincer och Shaver (2007) presenterade, att en trygg anknytning bidrar till en positiv moral. Resultaten stämmer inte heller helt överens med social inlärningsteori som presenterades av Bretherton (1985) samt Shaver och Mikulincer (2012). Som tidigare nämnts, var enkäten som använts för att mäta individens moral utformad för att besvaras av ungdomar, vilket kan vara en eventuell förklaring till bristande resultat. Det finns också vissa begränsningar i mätinstrument för anknytning som kan vara en förklaring till bristande stöd av resultaten från tidigare forskning och teori av Mikulincer och Shaver (2007), Bretherton, (1985) samt Shaver och Mikulincer (2012), vilka diskuteras mer i metoddiskussionen.

Anknytningen till modersfigur visar på signifikanta samband vid både hypotes 1b och 2 och det skulle därför vara intressant för vidare forskning att studera mer djupgående kring modersfigurens påverkan på individen.

Användning av korrelationsanalys och regressionsanalys

Vid testning av antaganden för den aktuella analysen upptäcks brister inom både residualernas fördelning och varianshomogeniteten. Cook's distance test genomförs och visar inte på att det finns stora och betydelsefulla outliers i datan.

Vid första anblick anses en möjlig förklaring till att datan inte uppnådde antaganden att det i den aktuella studien finns två dataset, ett från "dömda individer" och ett från "icke-dömda individer", som kombinerats. Detta beslut granskas därför då antagandena för korrelation och regression inte uppnåtts. Vi fann att det inte sker någon förbättring av antagandena om residualernas normalfördelning eller varianshomogenitet när datan från gruppen "dömda individer" exkluderas. Därav fattas beslutet om att ha kvar datan från urvalsgruppen "dömda-individer". Ett möjligt alternativ hade varit att använda det icke-parametriska testet Spearman's rho, det testet används dock framför all när datan inte uppfyller linjäritet och ansågs därför inte relevant i den aktuella studien.

Metoddiskussion

I den aktuella studien användes en undersökningsgrupp som bestod av två urvalsgrupper, "dömda individer" samt "icke-dömda individer". Som nämnts tidigare var antalet deltagare i urvalsgruppen "dömda individer" lägre än förväntat. Begränsningar i tidsaspekten gjorde att mer resurser och tid inte kunde läggas på att rekrytera fler individer från urvalsgruppen "dömda individer".

Den skeva fördelningen i undersökningsgruppen mellan de två urvalsgrupperna har rimligtvis orsakat en lägre nivå av brottslighet än vad resultatet skulle visat om urvalet "dömda individer" hade varit större och i sin tur påverkat resultatet. Vidare forskning med mer resurser samt en större tidsperiod skulle därför kunna genomföras med ett större urval deltagare som varit dömda för brott.

Urvalet i gruppen "dömda individer" rekryteras utifrån organisationer som jobbar förebyggande för brottslighet, vilket betyder att individerna som blir informerade om den aktuella studien i stor mån sökt sig till organisationer i syfte att ändra sin livsstil. I vidare forskning skulle det även vara intressant att ta kontakt med anstalter och rekrytera deltagare som är "aktivt" kriminella.

Som nämnts tidigare, informeras deltagarna i följebrevet att enkäten kan upplevas som upprörande, detta i syfte att minimera deltagare att få negativa psykiska följder av att delta i studien. En nackdel med denna information är dock att följebrevet kan skapa en onödig oro vilket kan påverka svarsfrekvensen negativt (Bryman, 2018).

Vid användning av online-enkät, reduceras både tiden och arbetet som annars krävs för att genomföra till exempel telefon- eller post-surveys. Nackdelen vid användning av online-enkäter är dock risken för sample bias och selection bias (Shaughnessy et al., 2015). Risken ökar även för response rate bias som innebär att det finns någon form av skevhet i svarsfrekvensen (Shaughnessy et al., 2015). Vid genomförande av datainsamling med online-enkäter finns inte möjligheten att genomföra ett sannolikhetsurval och problem med låg svarsfrekvens är vanligt förekommande problem (Shaughnessy et al., 2015), vilket kan vara en förklaring till utfallet med låg svarsfrekvens i den aktuella studien.

Som nämnts tidigare användes ECR-RS för att mäta deltagarnas anknytning. Efter genomförandet av piloten, informerar individer att det finns en otydlighet kring vilken tidsperiod i livet deltagarna ska utgå ifrån vid besvarandet av påståendena. Detta skapar en risk att deltagarna svarat utifrån relationen till anknytningspersonen i dagsläget, vilket kan påverkat individernas anknytningsresultat. En omformulering av beskrivningen till enkäten hade kunnat påverkat reliabiliteten negativt, därför valdes detta inte att göra efter piloten.

Fraley et al. (2011) har tidigare genomfört ett split half-test på de fråge-items som mäter dimensionerna anxiety och avoidance för varje relationell dimension (mor, far, partner, vän) i ECR-RS i syfte att undersöka den interna reliabiliteten och fann ingen korrelation under 0.84.

Eftersom enkäten som använts i den aktuella studien har översatts finns det en risk för en lägre nivå av reliabilitet. Som nämnts tidigare har ECR-testen utvecklats av faktoranalyser, vilket ger belägg för att detta mätinstrument har en hög begreppsvaliditet. Ett alternativ hade varit att låta en tvåspråkig individ granska vår översättning, för att säkerställa reliabiliteten.

Enkätdelen som består av frågor om individens kriminella karriär har operationaliseras med hjälp av Brottsförebyggande rådets kriminalstatistik (BRÅ, 2023a; 2023b; 2023c). Detta i syfte att öka face validity.

Frågorna om individens kriminella karriär är utformade efter dömda individer, då förhoppningen från början var att en stor del av deltagarna var dömda individer. Det finns en risk att utformningen av frågorna skapar en skevhet, då majoriteten av deltagarna var icke-dömda individer. Exempelvis hade en mer detaljerad utformning av frågor gällande mildare brott kunnat genomföras. Ytterligare en sak som skulle kunnat orsaka en skevhet är en bristfällig uppdelning av mild och grov brottslighet eftersom det inte gjordes efter till exempel juridiska straffsats utan baserat på våra egna uppfattningar.

Det finns även en risk att social önskvärdhet har påverkat individernas svar kring deras kriminella karriär, då individerna kan ha svarat att de begått färre brott än vad de faktiskt gjort i syfte att de inte vill framstå sig själva som en brottsling. Individer kan också undanhållit ett brott de begått, på grund av en rädsla att de ska komma till polisens kännedom, trots att deltagarna informerats om att deltagandet är anonymt. För vidare forskning skulle information om individens kriminella karriär inhämtas av olika typer av register.

Chrysoulakis (2022) genomförde ett split half-test på moral-självskattningsformuläret vi använder i den aktuella studien och fick ett Cronbach's alpha värde mellan 0.71 - 0.77 vilket visar att mätinstrument har en hög intern reliabilitet. Då mätinstrument för moral har använts i tidigare forskning, skapas underlag för att detta mätinstrument också har en hög begreppsvaliditet.

Likt i enkäten för kriminell karriär finns det en risk för social önskvärdhet i resultatet. Det finns en risk att individerna svarar på enkäten som ger en högre nivå av moral än vad det egentligen har.

Slutsats:

Studien hade som syfte att undersöka huruvida anknytning och moral tillsammans kunde förklara intensiva kriminella karriärer bestående av både mild och grov brottslighet samt undersöka om individer med otrygg anknytning hade en mer intensiv kriminell karriär. Vidare ämnade studien att undersöka om det fanns en korrelation mellan otrygg anknytning och låg moral. Det förväntade resultatet, som baserats på tidigare forskning, var att otrygg anknytning tillsammans med en låg moral skulle förklara en högre kriminell karriär. Vidare förväntades även att otrygg anknytning till föräldrar och partner tillsammans med låg moral skulle förklara kriminalitet i högre utsträckning än otrygg anknytning kopplat till vänner tillsammans med låg moral. Förutom kriminalitet förväntades även att individer med en otrygg anknytning hade en längre moral än individer med trygg anknytning. Analysen av studien genomfördes med hjälp av korrelationsanalyser och regressionsanalyser. Analyserna visade inte några signifikanta resultat mellan otrygg anknytning tillsammans med moral för att förklara en mer intensiv kriminell karriär, vilket gick emot tidigare forskning och de teorier som studien baserats på. Dock visade analyserna på positiva signifikanta samband på anknytning till modersfigur tillsammans med moral samt positivt signifikant samband till anknytnings-undvikande partner tillsammans med moral för att förklara en mer intensiv kriminell karriär, som stämde överens med tidigare forskning och teori. Resultat från korrelationsanalysen visade att en generell otrygg anknytning hade ett negativt signifikant samband med moral. Resultatet visade även att anknytning till modersfigur hade ett negativt signifikant samband med moral. En slutsats av denna aktuella studien är att resultaten delvis stötte hypoteserna, tidigare forskning och teori samt att det finns ett behov av vidare forskning inom området.

Referens:

- Ainsworth, M. D. S., Bell, S. M., & Stayton, D. J. (1971). Individual differences in strange situation behavior of one year olds. I H. R. Schaffer (Red.), *The origins of human social relations*. Academic Press.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, *61*(2), 226-244.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Bowlby, J. (1951). Maternal care and mental health : A report prepared on behalf of the World Health Organization as a contribution to the United Nations programme for the welfare of homeless children. *Bulletin of the World Health Organization*, *3*. 355-534
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Volume 1* (2. uppl.). Basic Books.
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. Tavistock.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Volume 3 loss- sadness and depression*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base : Clinical applications of attachment theory*. Routledge.
- Braithwaite, J. (1989). *Crime, shame and reintegration*. Cambridge University Press.
- Brennan, K.A., Clark C.L., & Shaver, P.R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: an integrative overview. I J. A. Simpson & W. S. Rholes (Red.), *Attachment theory and close relationships* (ss. 46-76). Guilford Press.
- Bretherton, I. (1985). Attachment theory: Retrospect and prospect. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, *50*(1/2), 3–35.
<https://doi.org/10.2307/3333824>
- Broberg, A., Risholm Mothander, P., & Granqvist, P. (2020). *Anknytningsteori*. (2. uppl.). Natur & Kultur
- Brottsförebyggande rådet. (2023a). *Anmälda brott; Slutgiltig statistik 2022*. Enheten för rättsstatistik.
https://bra.se/download/18.6bb714d018722cf91a6b4b3/1680615035046/Statistikrapport_anmalda_2022.pdf
- Brottsförebyggande rådet (2023b). *Personer lagförda för brott; Slutgiltig statistik 2022*. Enheten för rättsstatistik.
https://bra.se/download/18.7b3ce00418851b7150b70e0/1685442856565/Statistikrapport_lagforda_2022.pdf
- Brottsförebyggande rådet (2023c). *Statistik om brottstyper*.
<https://bra.se/statistik/statistik-om-brottstyper.html> (Hämtad 2023-11-02)
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3. uppl.). Liber.

- Capaldi, D. M., & Patterson, G.R. (1996). Can violent offenders be distinguished from frequent offenders? Prediction from childhood to adolescence. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 33, 206-231. <https://doi.org/10.1177/0022427896033002003>
- Chrysoulakis, A. P. (2022). Morality, delinquent peer association, and criminogenic exposure: (How) does change predict change?. *European Journal of Criminology*, 19(2), 282-303. <https://doi.org/10.1177/1477370819896216>
- Di Pentima, L., Toni, A., & Roazzi, A. (2023). Parenting styles and moral disengagement in young adults: The mediating role of attachment experiences. *The Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development*, 184(5), 322–338. <https://doi.org/10.1080/00221325.2023.2205451>
- Farrington, D. P. (1986). Age and crime. I M. Tonry & N. Morris (Red.), *Crime and justice*, volume 7 (ss. 189-250). Chicago University Press.
- Farrington, D.P. (1989). Self-reported and official offending from adolescence to adulthood. I M. Klein (Red.) *Cross national research in self-reported crime and delinquency* (ss. 399-423). Kluwer.
- Farrington, D.P. (1991a) Antisocial personality from childhood to adulthood. *The Psychologist*, 4, 389-394.
- Farrington, D.P. (1991b). Childhood aggression and adult violence: early precursors and later life-outcomes. I D.J. Pepler & K. H. Rubin (Red.), *The development and Treatment of Childhood Aggression* (ss. 5-29). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Farrington, D.P. (1992). Criminal career research in the United Kingdom. *British Journal of Criminology*, 32, 521-536.
- Farrington, D.P. (1993). Motivations for conduct disorder and delinquency. *Development and Psychopathology*, 5, 225-241.
- Farrington, D.P., & West, D.J. (1993). Criminal, penal and life histories of chronic offenders: Risk and protective factors and early identification. *Criminal behavior and mental health*, 3, 429-523.
- Farrington, D.P., Lambert, S., & West, D.J. (1998). Criminal careers of two generations of family members in the cambridge study in delinquent development. *Studies on Crime and Prevention*, 7, 85-106.
- Farrington, D.P. (2005). Introduction to integrated developmental and life-course theories of offending. I D.P. Farrington (Red.), *Integrated developmental and life-course theories of offending: Advances in criminological theory*. (ss.1-14). Transactions Publishers.

- Feeney, J. A. (2023). Adult romantic attachment. I J. Cassidy & P. R. Shaver (Red.), *Handbook of attachment: theory, research, and clinical applications*. (435-463). Swedish Agency for Accessible Media.
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*, 4(2), 132-154. DOI: 10.1037//1089-2680.4.2.132
- Fraley, R.C., Brennan, K. A., & Waller. N. G (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350-365. DOI: 10.1037//0022-3514.78.2.350
- Fraley, R.C., Heffernan, M. E., Vicary, A. M., & Brumbaugh, C. C. (2011). The experiences in close relationships—Relationship structures questionnaire: A method for assessing attachment orientations across relationships. *Psychological Assessment*, 23(3), 615–625. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/a002289>
- Fraley, R. C., Hudson, N. W., Heffernan, M. E., & Segal N. (2015) Are adult attachment styles categorical or dimensional? A taxometric analysis of general and relationship-specific attachment orientations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(2), 354–368.
- Fraley, R. C., (2018). *Adult attachment theory and research: A brief overview*. R. Chris Fraley. <http://labs.psychology.illinois.edu/~rcfraley/attachment.htm> (hämtad 2023-11-20)
- George, C., Kaplan, N. & Main, M. (1985) *The attachment interview*. Opublicerat manuskript. Berkeley, CA: University of California.
- Genc, E. & Arslan G. (2022). Parents' childhood psychological maltreatment and youth mental health: Exploring the role of attachment styles. *Current Psychology*. 42, 26783–26792. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03765-w>
- Grossman, K. E & Grossman K. (1990). The wider concept of attachment on cross-cultural research. *Human Development*, 33(1), 31-47. <http://www.jstor.org/stable/26767494>
- Hazan, C., & Shaver P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3),511-524.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. University of California Press
- Ivert, A. K., & Mellgren, C. (2018). Student, forskning och etik. I C, Mellgren. M. Väfors Fritz. & E, Tiby (Red.), *Kriminologi: en studiehandbok* (ss.119-148). Studentlitteratur.
- Kroneberg, C., Heintze, I., & Mehlkop, G. (2010). The interplay of moral norms and instrumental incentives in crime causation. *Criminology*, 48(1), 259–294.
- Le Blanc, M., & Frechette, M. (1989). *Male criminal activity from childhood through youth*.

Springer-Verlag.

- Main, M., & Solomon, J. (1986). Discovery of an insecure-disorganized/disoriented attachment pattern. I T.B. Brazelton & M.W. Youngman (Red.), *Affective development in infancy*. (ss. 94-124). Ablex Publishing.
- Main, M. & Solomon, J. (1990). Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during Ainsworths Strange Situation. I M.T. Greenberg, D. Cicchetti & E.M. Cummings (Red.), *Attachment in the preschool years: theory research and intervention* (ss. 121-160). The University of Chicago Press.
- McCord, J. & Conway, K. (2002). Patterns of juvenile delinquency and co-offending. I E. Waring & D. Weisburd (Red.), *Crime and social disorganization: advances in criminological theory, volume 10*. (ss. 15-30).Transaction Publishers.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in adulthood: structure, dynamics, and change*. Guilford Press.
- Navarro, D. J., & Foxcroft, D. R. (2022). *Learning statistics with jamovi: a tutorial for psychology students and other beginners*. <https://www.learnstatswithjamovi.com/>.
- Nicholson, T, R. (2018). *Attachment style in young offenders: Parents, peers & delinquency*. [Doktorsavhandling, University of Victoria]. University of Victoria.
- Patterson, G. (1980). Children who steal. I T. Hirschi & M. Gottfredson (Red.), *Understanding crime: current theory and research*. Sage Publications.
- Piquero, A. (2000). Frequency, specialization and violence in offending careers. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 37, 392-418.
- Reiss, A. J., & Farrington, D.P. (1991). Advancing knowledge about co-offending: Results from a prospective longitudinal survey of London males. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 82, 360-395.
- Rutter, M., Moffitt, T. E., & Caspi, A. (2006). Gene-environment interplay and psychopathology: Multiple varieties but real effects. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47(3-4), 226-261.
- Sampson, R. J., & Laub, J.H. (1995). *Crime in the making: pathways and turning points through life*. Harvard University Press.
- Sampson, R. J., & Laub, J.H. (2005). A general age-graded theory of crime: lessons learned and the future of life-course criminology. I D.P. Farrington (Red.), *Integrated developmental & life-course theories of offending: advances in criminological theory* (14. uppl., ss.165-182). Transaction Publishing.
- Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., & Zechmeister, J. S. (2015). *Research methods in*

- psychology* (10. uppl.). McGraw-Hill.
- Shaver, P. R., & Mikulincer, M. (2012). An attachment perspective on morality: strengthening authentic forms of moral decision making. I M. Mikulincer & P.R. Shaver (Red.), *The social psychology of morality: exploring the causes of good and evil*. (ss. 257–274). American Psychological Association.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/13091-014>
- Tittle, C. R., Antonaccio, O., Botchkovar, E. V., & Kranidioti, M. (2010). Expected utility, self-control, morality, and criminal probability. *Social Science Research* 39(6), 1029–1046. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2010.08.007>.
- Tracy, P. E. & Kempf-Leonard, K. (1996). *Continuity and discontinuity in criminal careers*. Plenum.
- Unger, J. A. M., & De Luca, R. V. (2014). The relationship between childhood physical abuse and adult attachment styles. *J Fam Viol.* 29, 223–234. DOI 10.1007/s10896-014-9588-3
- Verhulst, F. C., Koot, H., & Berden, G.F.M.G. (1990). Four-year follow-up of an epidemiological sample. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 29, 440-448.
- Waters, E., Merrick, S. Treboux, D., Crowell, J., & Albersheim, L. (2000). Attachment security from infancy to early adulthood: A 20-year longitudinal study of attachment security in infancy and early adulthood. *Child Development*, 71, 684-689.
- Wikström, P-O. H., Oberwittler, D., Treiber, K., & Hardie, B. (2012). *Breaking rules: the social and situational dynamics of young people's urban crime*. Oxford University Press.
- Wikström, P. O. H., & Treiber, K. (2019). The dynamics of change: criminogenic interactions and life-course patterns in crime. I D. P. Farrington, L. Kazemian, & A. R. Piquero (Red.), *The oxford handbook of developmental and life-course criminology*, Oxford Handbooks.
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190201371.013.34>
- Wolfgang, M. E., Figlio, R. M., & Sellin, T. (1972). *Delinquency in a birth cohort*. University of Chicago Press.
- Wolfgang, M. E., Thornberry, T. P., & Figlio, R. M. (1987). *From boy to man, from delinquency to crime*. University of Chicago Press.
- Wright, J. P., Tibbetts, S. G., & Daigle, L. E. (2015). *Crime in the making: criminality across the life course* (2. uppl.). Sage Publication.

Appendix

Bilaga 1: Mejl till organisationerna

Hej,

Vi heter Sara och Matilda och studerar psykologi vid Lunds universitet och vi har även tidigare studerat kriminologi vid Malmö universitet. Vi har precis börjat skriva vår kandidatuppsats där vi vill undersöka hur anknytning till anhöriga kan ha påverkat individens brottslighet. Vi söker individer över 21 år som blivit dömda för brott (inte sexuell eller ekonomisk brottslighet) och är villiga att besvara vår enkät. För de som besvarar enkäten är deltagandet helt anonymt, inga svar kommer kunna spåras tillbaka till någon enskild individ. Vi är medvetna om att vi kommer att ställa frågor om känsliga ämnen. Det vi vill fråga er är om dessa frågor om nära relationer och tidigare brottslighet kan upplevas som upprörande eller triggnande av de individer som potentiellt kan vilja vara med i vår studie?

Det vi vill åstadkomma med vår studie är att öka förståelsen kring anknytning till anhöriga som en eventuell bakgrundsorsak till brottslighet. Vår förhoppning är att denna kunskap i framtiden kan användas till att tidigt identifiera individer i riskzonen för att utveckla ett brottsligt beteende och möjliggöra att dessa individer får hjälp tidigt. Skulle ni kunna tänka er att delta i studien, samt att om ni känner andra som stämmer in på vårt urval (dömts för minst ett brott) och vill delta i vår studie och besvara vår enkät?

Om ni är intresserade av att delta och/eller vet andra potentiella deltagare, får ni gärna besvara detta mejl så återkommer vi med enkäten. Vi ser gärna att ni skickar enkäten vidare till potentiella deltagare och att de i sin tur uppmantras till att skicka enkäten vidare till andra som kan vara intresserade av att delta. Om vi begränsar vår kontakt med deltagarna så kan vi på ett säkrare sätt garantera deras anonymitet. Har ni frågor eller funderingar kring studier får ni gärna kontakta oss.

Kontaktuppgifter:

sara@brommund.se

matilda.a.ask@gmail.com

Tack på förhand!

Vänligen

Sara Brommund och Matilda Ask

Bilaga 2: Följebrev till urvalsgruppen “dömda individer”

Hej,

Här kommer ett informationsbrev till dig som vill delta i vår enkätstudie. Längst ner i mailet finner ni länken till enkäten.

Vi heter Sara och Matilda och studerar psykologi vid Lunds universitet. Vi har precis börjat skriva vår kandidatuppsats där vi vill undersöka hur anknytning till föräldrar, dejting-/äktenskapspartner och vänner kan ha påverkat individens brottslighet. Vi hoppas kunna samla in den här informationen genom att låta er besvara en enkät. Vi kommer ställa frågor om relationer till dina föräldrar, till din romantiska partner och din bästa vän samt frågor om du har begått några brott, vilka typer och hur många gånger. Dessa frågor är känsliga och kan upplevas som upprörande eller obehagliga. Deltagandet är frivilligt och du kan avsluta när du vill och du behöver inte förklara varför. Om du misstänker att du kommer att uppleva frågorna om de här ämnena som obehagliga så bör du inte delta.

Både ditt deltagande och dina svar kommer att vara anonyma. Vi använder oss av enkätverktyget Sunet Survey för att garantera att inga mailadresser sparas och att ingen data ska kunna återföras till någon enskild individ. Ni kommer inte behöva uppge några personuppgifter och vi ställer endast två frågor som inte är direkt kopplat till syftet, vilket är frågan om din ålder och ditt kön. Inte heller vi som genomför och analyserar datainsamlingen kommer kunna veta vilka individer som skickat in vilka svar.

Inga enskilda svar kommer att publiceras utan svaren från alla deltagarna kommer att slås ihop och analyseras på gruppnivå för att besvara vår forskningsfråga. Datan, dvs. de enskilda svaren, kommer därefter att sparas hos en av de som ansvarar för studien, och de kommer även att ansvara för att ingen annan kommer åt dem. Matilda Ask och Sara Brommund är ansvariga för studien och för att datan ska vara konfidentiellt förvarad.

Enkätlänk: <https://survey.mailing.lu.se/Survey/50033>

Om ni vet några andra som uppfyller kriterierna för deltagande och skulle kunna vara intresserade så uppmuntrar vi er att vidarebefordra det här mailet med enkäten. Tack i förhand!

Med vänliga hälsningar,

Matilda och Sara

Bilaga 3: Enkät om kriminell karriär

Vänligen besvara följande frågor utifrån hur ditt egna (eventuella) brottsliga beteende såg ut när du var mellan 13-21 år.

1. Hur många gånger har du snattat (stulit produkt/produkter från en butik med värde upp till 1000kr)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

2. Hur många gånger har du stulit (stulit produkt/produkter från en butik med värde över 1000kr eller stulit produkt/produkter utanför butik med värde över 140kr)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

3. Hur många gånger har du stulit en cykel?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

4. Hur många gånger har du stulit en elektrisk sparkcykel?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

5. Hur många gånger har du stulit en moped?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

6. Hur många gånger har du stulit en motorcykel?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

7. Hur många gånger har du stulit en bil?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

8. Hur många gånger har du stulit ett annat fordon?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

9. Hur många gånger har du stulit från en bostad som du gjort inbrott i?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

10. Hur många personrån har du genomfört?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

11. Hur många butiksrån har du genomfört?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16+

gjort gånger gånger gånger gånger gånger gånger

12. Hur många bankrån har du genomfört?

Har aldrig 1-3 4-6 7-9 10-12 13-15 16+
gjort gånger gånger gånger gånger gånger gånger

13. Hur många gånger har du klottrat, förstört eller tänt eld på något som inte tillhör dig
ex. fönster, gatlyktor, busskurer, soptunnor etc.?

Har aldrig 1-3 4-6 7-9 10-12 13-15 16+
gjort gånger gånger gånger gånger gånger gånger

14. Hur många gånger har du kört olovligt? (Kört utan körkort?)

Har aldrig 1-3 4-6 7-9 10-12 13-15 16+
gjort gånger gånger gånger gånger gånger gånger

15. Hur många gånger har du använt marijuana/cannabis?

Har aldrig 1-3 4-6 7-9 10-12 13-15 16+
gjort gånger gånger gånger gånger gånger gånger

16. Hur många gånger har du använt spice?

Har aldrig 1-3 4-6 7-9 10-12 13-15 16+
gjort gånger gånger gånger gånger gånger gånger

17. Hur många gånger har du använt amfetamin/kokain/metamfetamin?

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

18. Hur många gånger har du använt morfin/heroin/fentanyl/oxy?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

19. Hur många gånger har du använt LSD/ecstasy/hallucinogena svampar?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

20. Hur många gånger har du använt benzo?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

21. Hur många gånger har du använt annan narkotika?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

22. Hur många gånger har du sålt marijuana/cannabis?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

23. Hur många gånger har du sålt spice?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

24. Hur många gånger har du sålt amfetamin/kokain/metamfetamin?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

25. Hur många gånger har du sålt morfin/heroin/fentanyl/oxy?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

26. Hur många gånger har du sålt LSD/ecstasy/hallucinogena svampar?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

27. Hur många gånger har du sålt benzo?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

28. Hur många gånger har du sålt annan narkotika?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

29. Hur många gånger har du hotat någon (Hot om skada mot person eller egendom)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

30. Hur många gånger har du hotat kränk eller trakasserat någon på nätet?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

31. Hur många gånger har du trakasserat någon (en serie av händelser mot en och samma person, ex. förföljelse, oönskade besök eller meddelanden via telefon, brev)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

32. Hur många gånger har du misshandlat någon jämnårig?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

33. Hur många gånger har du burit Skjutvapen (ex. pistol, revolver, jaktvapen)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

34. Hur många gånger har du burit Stick- eller skärvapen (ex. kniv)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger
------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	------------

35. Hur många gånger har du burit Annat vapen (ex. pepparspray, knogjärn)?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-3 gånger	4-6 gånger	7-9 gånger	10-12 gånger	13-15 gånger	16+ gånger

36. Hur många gånger har du förberett mord?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-2 gånger	3-4 gånger	5-6 gånger	7-8 gånger	9-10 gånger	11+ gånger

37. Hur många gånger har du försökt (men inte genomfört) mord?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-2 gånger	3-4 gånger	5-6 gånger	7-8 gånger	9-10 gånger	11+ gånger

38. Hur många gånger har du mördat?

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Har aldrig gjort	1-2 gånger	3-4 gånger	5-6 gånger	7-8 gånger	9-10 gånger	11+ gånger